

POSTANOWIENIE

Dnia 14 stycznia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Puskarski

w sprawie z wniosku obrońcy skazanego **W. M.**
o wznowienia postępowania karnego
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu
w dniu 14 stycznia 2025 r.,
wniosku obrońcy skazanego
o wyłączenie sędziego od udziału w sprawie,
na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 i 4 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

wyłączyć sędziego Sądu Najwyższego Pawła Kołodziejskiego od udziału w sprawie V KO 103/24, w przedmiocie wznowienia postępowania zakończonego wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 9 marca 2023 r., sygn. akt AKa 292/19.

UZASADNIENIE

W dniu 20 września 2024 r. do Sądu Najwyższego wpłynęło pismo obrońcy skazanego W. M., określone jak „Wniosek o rozważenie możliwości wznowienia postępowania karnego z urzędu zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 9 marca 2023 r., sygn. akt II AKa 292/19, objętego postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 23 lipca 2024 r., sygn. akt V KK 202/24, oddalającego kasację jako oczywiście bezzasadną”. Jako podstawę prawną wystąpienia obrońca podała art. 540 § 2 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k.

Sprawa zainicjowana tym pismem została zarejestrowana pod sygnaturą V KO 103/24 i zarządzeniem Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Karnej przydzielona sędziemu SN Pawłowi Kołodziejskiemu. Po uzyskaniu informacji o składzie Sądu Najwyższego, mającym orzekać w sprawie, obrońca skazanego złożyła wniosek o zbadanie spełnienia przez sędziego Pawła Kołodziejskiego wymogów niezawisłości i bezstronności. Zarządzeniem Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Karnej z dnia 4 grudnia 2024 r. wniosek ten został odrzucony. W reakcji na tę decyzję obrońca skazanego pismem datowanym 12 grudnia 2024 r. wniosła o:

„I.1. wyłączenie Sędziego Sądu Najwyższego Pawła Kołodziejskiego od rozpoznania przedmiotowej sprawy z uwagi na istnienie okoliczności mogących wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności, w szczególności w aspekcie zewnętrznym;

II. przeprowadzenie dowodu z postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 28 lipca 2022 r. w sprawie pod sygn. akt V Ko 69/22 na okoliczność wyłączenia SSN Pawła Kołodziejskiego od rozpoznania sprawy pod sygn. akt V KK 377/21 z powodu doprowadzenia do naruszenia standardu z art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowiek i Podstawowych Wolności i uznania, że taki skład orzekający w ogóle nie stanowi niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą, co mogłoby skutkować m.in. odpowiedzialnością odszkodowawczą Państwa”, nadto dowodu z załączonych do pisma wydruków publikacji medialnych, w których pojawia się nazwisko sędziego Pawła Kołodziejskiego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek zasługuje na uwzględnienie, jakkolwiek został wsparty orzeczeniem Sądu Najwyższego, które niezbyt przystaje do realiów procesowych niniejszej sprawy. Postanowienie z dnia 28 lipca 2022 r., V KO 69/22, o wyłączeniu sędziego Sądu Najwyższego Pawła Kołodziejskiego od rozpoznania określonej sprawy kasacyjnej zostało wydane z inicjatywy sędziego, który złożył wniosek o wydanie takiej decyzji wskazując, że na urząd sędziego Sądu Najwyższego został powołany przez Prezydenta RP na podstawie rekomendacji Krajowej Rady Sądownictwa

ukształtowanej na podstawie przepisów kwestionowanych przez autora kasacji. Sąd Najwyższy uznał, że wyłączenie sędziego jest konieczne, skoro „w zaistniałym układzie, udział wyznaczonego sędziego w rozpoznaniu kasacji stanowiłby naruszenie zakazu *nemo iudex in causa sua*, a ponadto mógłby realnie prowadzić do naruszenia standardu z art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności i uznania, że taki skład orzekający w ogóle nie stanowi niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą, co mogłoby skutkować m.in. odpowiedzialnością odszkodowawczą Państwa (zob. także: uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22)”. Taki przypadek nie zachodzi w niniejszej sprawie, w szczególności w piśmie mającym inicjować postępowanie wznowieniowe nie wskazano, że wznowienie postępowania w sprawie W. M. powinno nastąpić z powodu nienależytej obsady sądu (przesłanka z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.) wynikającej z faktu orzekania w sprawie sędziego powołanego do pełnienia urzędu na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej na podstawie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3 ze zm.). Tym niemniej należało mieć w polu widzenia, że zarządzeniem sędziego sprawozdawcy z dnia 25 października 2024 r. (k. 29 akt sprawy) zmieniono podstawę rejestracji sprawy V KO 103/24 z sygnalizacji wznowienia postępowania z urzędu (art. 542 § 3 k.p.k.) na wznowienie z uwagi na wyrok Trybunału Konstytucyjnego (art. 540 § 2 k.p.k.). O ile w pierwszym przypadku niekiedy – przy niestwierdzeniu podstaw do wznowienia postępowania z urzędu – byłoby możliwe podjęcie decyzji w tym względzie nie w formie orzeczenia sądu, to uznanie pisma obrońcy za wniosek o wznowienia postępowania daje pewność, że w sprawie Sąd Najwyższy wyda orzeczenie (art. 544 § 2 k.p.k.). To zaś czyni aktualną kwestię należytej obsady tego Sądu, słusznie postrzeganą przez obrońcę skazanego jako zagadnienie wielkiej wagi. Starania obrońcy zmierzające do zapewnienia takiego składu Sądu, którego prawidłowość nie będzie budziła wątpliwości, wypada uznać za zrozumiałe z punktu widzenia działania na rzecz interesu prawnego klienta.

Autorka wniosku w oparciu o konkretne fakty akcentowała, że cyt. „za czasów kryzysu praworządności” (od 2016 r.) „kariera zawodowa sędziego przebiegała

nadzwyczaj szybko”, bowiem w krótkim czasie obejmował on coraz wyższe stanowiska w Prokuraturze i „awansował do Sądu Najwyższego po zaledwie pięciu latach pracy w Prokuraturze Regionalnej w [...]”. Chociaż trudno uznać to za okoliczność bez znaczenia, trzeba jednak mieć na uwadze, że w świetle uchwały składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20 (zbędne jest przytaczanie argumentacji uzasadniającej tezę, że wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2020 r., U 2/20, nie powoduje utraty mocy prawnej tej uchwały; w tym względzie wystarczy odesłanie do takich judykatów Sądu Najwyższego, jak: uchwała z dnia 5 kwietnia 2022 r., III PZP 1/22; uchwała składu 7 sędziów z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22; postanowienia: z dnia 16 września 2021 r., I KZ 29/21; z dnia 29 września 2021 r., V KZ 47/21; z dnia 18 stycznia 2022 r., I KZ 61/21; z dnia 23 listopada 2022 r., I KO 79/21 i I KO 80/21; z dnia 18 stycznia 2023 r., IV KZ 59/21; z dnia 18 września 2024 r., I KZ 30/24; wyroki: z dnia 14 czerwca 2023 r., II KK 489/21; z dnia 12 grudnia 2023 r., II KK 74/22 i in.) rozważanie przebiegu drogi zawodowej sędziego nie jest konieczne w przypadku osoby – taką jest Pan Paweł Kołodziejcki – powołanej do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej na podstawie wspomnianej ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. W punkcie 1. wymienionej uchwały stwierdzono bowiem m.in., że nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek tak ukształtowanej Krajowej Rady Sądownictwa. Wobec tego, inaczej niż w przypadku sędziego sądu powszechnego, zbędne jest wykazywanie, iż awans zawodowy danej osoby przebiegał nienaturalnie szybko i upatrywanie w tym powodów niemerytorycznych. Natomiast zasadnie we wniosku zaznaczono, powołując szereg postanowień, że „wielokrotnie już w orzecznictwie Sądu Najwyższego wyrażano pogląd, iż w sytuacji wystąpienia ryzyka nieprawidłowej obsady sądu uzasadnione jest zastosowanie instytucji wyłączenia sędziego”. Rzeczywiście, Sąd Najwyższy wskazywał, że wyłączenie sędziego na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. winno nastąpić nie tylko w sytuacji, gdy istnieje okoliczność tego rodzaju, iż mogłaby wywołać wątpliwość co do jego bezstronności

w danej sprawie, ale również wówczas, gdy orzekanie przez sędziego w sprawie mogłoby realnie prowadzić do znacznie poważniejszego uchybienia, tj. naruszenia standardu z art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i uznania, że taki skład orzekający nie stanowi niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą (zob. postanowienie z dnia 31 stycznia 2024 r., III KK 406/23 oraz szereg innych, np. z dnia 13 października 2021 r., II KO 30/21; z dnia 17 marca 2022 r., II KO 12/22; z dnia 28 kwietnia 2022 r., IV KO 32/22; z dnia 6 lipca 2022 r., IV KO 66/22; z dnia 13 grudnia 2023 r., V KK 272/22, także dołączone do wniosku postanowienie z dnia 28 lipca 2022 r., V KO 69/22). To stwierdzenie odnosi się m.in. do sędziego SN Pawła Kołodziejskiego.

Mając na uwadze, że to zasadne stwierdzenie odnosi się m.in. do sędziego SN Pawła Kołodziejskiego, orzeczono jak w części dyspozytywnej postanowienia.

ł.n

[a.ł]